

Nd.

330. Frumvarp til laga

[173. mál]

um landshöfn í Höfn í Hornafirði.

Flm.: Páll Þorsteinsson, Ásmundur Sigurðsson, Lúðvík Jósefsson,
Halldór Ásgrímsson.

1. gr.

Ríkissjóður lætur gera á sinn kostnað hafnarmannvirki í Höfn í Hornafirði. Skulu takmörk hafnarinnar ákveðin í reglugerð.

Ráðherra ákveður gerð og fyrirkomulag hafnarinnar í samráði við vitamála-
stjóra.

Til hafnarmannvirkja teljast: Hafnargarðar, hafskipa- og bátabryggjur, ver-
búðir, dýpkanir, uppfyllingar, dráttarbrautir, vélar o. fl., sem nauðsynlegt má teljast
við byggingu og rekstur hafnarinnar.

2. gr.

Til greiðslu kostnaðar, er leiðir af fyrirmælum 1. gr., er ríkisstjórninni heimilt
að taka lán fyrir hönd ríkissjóðs, allt að 4 millj. kr., er endurgreiðist að $\frac{2}{3}$ úr hafn-
arsjóði. Skal miða hafnargjöld á hverjum tíma, eftir því sem fært þykir, við það,
að tekjur hafnarinnar nægi til þess að greiða vexti og afborganir af $\frac{2}{3}$ hlutum stofn-
kostnaðarins auk árlegs rekstrarkostnaðar.

3. gr.

Stjórn hafnarinnar skipa 3 menn: Hafnarstjóri, skipaður af ráðherra þeim, sem
fer með hafnarmál, og tveir meðstjórnendur, annar tilnefndur af hreppsnefnd Hafn-
arhrepps, en hinn kosinn af sameinuðu Alþingi. Hafnarstjórn skal kosin til fjög-
urra ára í senn.

Skulu stjórnarmeðlimir vera búsettir á staðnum.

4. gr.

Sérhver er skyldur að láta af hendi til landshafnarinnar svo viðáttumikið land
sem hafnarstjórn og ráðherra telja, að þurfi til að geta veitt útvegsmönnum og öðr-
um aðstöðu til notkunar hafnarinnar og undir brautir og vegi í þarfir hennar, svo
og leyfa, að tekið verði í landi hans hvort heldur er grjót eða mól eða önnur jarð-
efni og þola þær eignakvaðir, óhagræði eða takmörkun á afnotarétti, sem hafnar-
gerðin hefur í för með sér, allt gegn því, að fullar bætur komi fyrir.

Náist ekki samkomulag um bætur, skulu þær ákveðnar með mati tveggja dóm-
kvaddra manna að tilkvöddum báðum málsaðilum. Kostnaður við matið greiðist
úr sjóði hafnarinnar. Nú vill annar hvor málsaðila ekki una mati, og getur hann
krafizt yfirmats, en gera skal hann það innan 14 daga frá því, er matsgerð er lokið.
Yfirmat skal framkvæmt á sama hátt af 4 dómkvöddum mönnum.

Kostnaðinn við yfirmatið greiðir sá, er þess hefur krafizt, ef matsupphæðinni
verður ekki breytt meira en sem nemur 10% af hinni ákveðnu endurgjaldsupphæð,
ella greiðist kostnaðurinn úr sjóði landshafnarinnar.

5. gr.

Með strandlengjunni umhverfis höfnina má ekki gera í sjó fram bryggjur eða
önnur mannvirki né fylla upp eða dýpka út frá landi, nema samkvæmt leyfi stjórnar
landshafnarinnar. Sá, sem vill gera eitthvert slíkt mannvirki, skal senda hafnar-
stjórn beiðni um það, og skal beiðninni fylgja lýsing á því, svo og uppdráttur, ef
með þykir þurfa í tvennu lagi, og heldur hafnarstjórn öðru eintakinu.

Sá, sem fengið hefur slíkt leyfi, skal skyldur að halda mannvirkinu svo við,
að engin hætta stafi af því. Þessi ákvæði gilda einnig um þau mannvirki, er þegar
hafa verið gerð á hafnarsvæðinu.

Brot gegn þessari grein varða sektum frá 500—20000 kr., og hafnarstjórn getur látið nema burt mannvirkið á kostnað eiganda.

6. gr.

Eignum og tekjum hafnarsjóðs má aðeins verja í þágu hafnarinnar. Ríkissjóður ábyrgist skuldbindingar hafnarinnar, og hafnarstjórn ber ábyrgð á eignum hennar.

7. gr.

Hafnarstjórn má ekki án leyfis ráðuneytisins selja eða veðsetja fasteignir hafnarinnar né kaupa nokkrar nýjar fasteignir, taka stórlán til lengri tíma en svo, að þau verði borguð aftur af tekjum þess árs, sem fer í hönd, né endurnýja slík lán eða fresta borgunartímanum og ekki heldur gera nein þau mannvirki við höfnina, sem eru svo stórvaxin, að árstekjurnar hrökkvi ekki til að koma þeim í framkvæmd.

8. gr.

Til þess að standa straum af kostnaði við byggingu og viðhald hafnarmannvirkja og til árlegs rekstrarkostnaðar hafnarinnar er heimilt að innheimta gjöld þau, er hér segir:

1. Árlegt gjald af bryggjum og öðrum mannvirkjum, sem gerð eru samkv. 5. gr.
2. Af skipum og bátum, er hafna sig á landshöfninni, og farmi þeirra:
 - a. Skipagjald, ákveðið með tilliti til stærðar skipa þeirra, er hafna sig.
 - b. Vörugjald. — Undanskildar skulu þó vörur þær, er samkvæmt farmskrá skipsins eiga að fara til annarra hafna á landinu, ef þær eru ekki settar á land.
 - c. Bryggjugjald af skipum, er leggjast við bryggjur hafnarinnar.
 - d. Festargjald af skipum, sem nota festar hafnarinnar.
 - e. Allt að 1% af andvirði afla þeirra skipa og báta, sem leggja afla sinn á land innan hafnarsvæðisins eða hafa þar uppsátur.
 - f. Leiga af verbúðum og öðrum mannvirkjum og af grunnnum og lendum hafnarinnar.

Gjöld þessi, sem og gjöld fyrir afnot af öðrum eignum hafnarinnar, skulu ákveðin í reglugerð, sem hafnarstjórn semur og ráðherra staðfestir, og skal í henni ákveða, hver skuli greiða þau og innheimta.

Herskip og skemmtiskip skulu undanþegin gjöldum til hafnarinnar samkv. tölulíð 2. a. Gjöld þessi má taka lögtaki.

9. gr.

Reikningsár hafnarinnar er almanaksárið.

10. gr.

Fyrir nóvemberlok hvers árs ber hafnarstjórn að leggja frumvarp til áætlunar um tekjur og gjöld hafnarinnar á komandi ári fyrir ráðherra til samþykktar ásamt nauðsynlegum skýringum á einstökum gjalda- og tekjuliðum.

11. gr.

Nú hefur hafnarstjórn í hyggju einhverjar meiri háttar framkvæmdir við höfnina eða hún vill gera einhverjar þær ráðstafanir, er samþykki ráðherra þarf til, og skal hún þá senda ráðuneytinu sérstaka tillögu um það efni svo tímalega, að samþykki ráðuneytisins geti komið til, áður en gengið er endanlega frá fjárhagsáætlun.

12. gr.

Komi það í ljós, þegar fram á árið líður, að óumflýjanlegt sé að sinna einhverjum framkvæmdum utan áætlunar eða fara fram úr áætlunum fjárhæðum, ber

hafnarstjórn að tilkynna það ráðuneytinu í tæka tíð og leita samþykkis þess, til þess að víkja megi frá áætluninni.

Eigi má hefja verkið né stofna til umframgreiðslu, fyrr en samþykki ráðherra er fengið.

13. gr.

Við lok hvers reikningsárs og ekki síðar en fyrir febrúarlok skal hafnarstjórn gera reikning yfir tekjur og gjöld hafnarinnar á hinu liðna ári og efnahagsreikning hennar. Reikningana skal endurskoða af tveim endurskoðendum, sem kosnir eru af sameinuðu Alþingi til 4 ára í senn. Hafnarstjórn sendir þá síðan til ráðherra til úrskurðar.

14. gr.

Að öðru leyti skal ákveða með reglugerð allt það, er lýtur að greiðri og hættulausri umferð um höfnina, góðri reglu og öðru höfninni viðvíkjandi, er við þykir eiga. Í reglugerðinni má ákveða sektir fyrir brot gegn henni 100—10000 kr.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í hafnarsjóð.

15. gr.

Með mál, sem rísa út af brotum á lögum þessum og reglugerðum, sem settar verða samkvæmt þeim, skal fara að hætti opinberra mála.

16. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp um landshöfn í Höfn í Hornafirði hefur áður verið flutt á nokkrum þingum, en ekki hlotið fullnaðarafgreiðslu.

Margra ára reynsla sýnir, að við suðurströnd landsins eru mjög góð fiskimið fyrir vélbátaflota landsmanna. Á hinn bóginn er suðurströnd landsins hafnlaus milli Þorlákshafnar og Hornafjarðar. Vegna legu sinnar er því Höfn í Hornafirði mjög mikilsverð verstöð fyrir Austurland. Þaðan er auðveldast að sækja á fiskimiðin við suðausturhorn landsins og vestur með hinni hafnlausu strönd Skafta-fellssýslu.

Jafnframt útgerðinni fara allir vöruflutningar fyrir meginhluta Austur-Skafta-fellssýslu um höfnina í Hornafirði.

Fram að þessu hefur litlu fé verið varið til hafnarbóta í Hornafirði í hlutfalli við ýmsa aðra staði. Nú er svo komið, að brýna nauðsyn ber til þess að gera mjög bráðlega miklar endurbætur á höfninni í Hornafirði til að bæta að miklum mun aðstöðu fiskibáta og auðvelda afgreiðslu flutningaskipa. Með það fyrir augum að gera hafnarskilyrðin þar sem allra bezt er frumvarp þetta flutt.